

Agendapunt AB Veiligheidsregio Utrecht

Datum vergadering	07 november 2022
Agendapunt	11 Doorontwikkeling Bevolkingszorg AB20221107-11
Portefeuillehouder DB	De heer Backhuijs
Directielid	De heer Luchtenburg, mevrouw Liebrechts (plv. Cofu)
Bijlagen	A. Praatplaat Bevolkingszorg B. Brief Veiligheidsberaad conceptadvies project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

Besluit

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht besluit:

1. de uitgangspunten inzake de doorontwikkeling bevolkingszorg voorlopig vast te stellen, waaronder:
  - a. het laten vervallen van de piketfunctie van procesbewaker GBT als functie binnen bevolkingszorg per 1 september 2023 en dit voorstel te beschouwen in samenhang met het voorstel vanuit SCM voor het instellen van een technisch voorzitter BT;
  - b. het laten vervallen van de piketfunctie IM BT als bevolkingszorgfunctie en deze functionaliteit te integreren binnen de piketorganisatie van de VRU als onderdeel van de hoofdstructuur;
  - c. het wijzigen van de rol van strategisch adviseur bevolkingszorg in het BT door de rol van een gemeentesecretaris en de rol van een adviseur veiligheid.
2. zich te committeren aan intergemeentelijke samenwerking op het gebied van de lokale organisatie van bevolkingszorg;
3. kennis te nemen van de brief van de portefeuillehouder Bevolkingszorg in het Veiligheidsberaad inzake het conceptadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (UKB) en de bestuurlijk portefeuillehouder Crisisbeheersing te mandateren om namens het algemeen bestuur vóór 15 december hierop een bestuurlijke reactie te geven.

Toelichting

Op 30 maart 2020 hebben de BAC Crisisbeheersing & GHOR en de Adviescommissie Gemeentesecretarissen Veiligheid (AGV) het algemeen bestuur geïnformeerd over knelpunten die zij signaleren in de wijze waarop de 26 gemeenten gezamenlijk met de VRU invulling geven aan de taken rondom bevolkingszorg. Deze betroffen op hoofdlijn een slechte vulling van de piketgroepen, een groot verloop van piketfunctionarissen en het vanwege verloop en omvang redelijkerwijs niet vakbekwaam kunnen houden van de lokale en regionale piketorganisatie (zie ook fase 1).

Op basis hiervan is aan de Coördinerend Functionaris de volgende opdracht verstrekt:

“ Het op basis van een onderzoek naar de uitvoering en uitvoerbaarheid van het huidige systeem gemeentelijke crisisbeheersing 2.0 te komen tot een herijking daarvan. Hierbij wordt aandacht besteed aan een heldere afbakening tussen de rol van de VRU en de rol van de gemeenten, een verbetering van de governance structuur en aan het realiseren van meer verbinding tussen de verschillende gemeenten, en de gemeenten en VRU.”

Het bestuur is in het najaar van 2021 geïnformeerd over het plan van aanpak doorontwikkeling bevolkingszorg, dat voorziet in een gefaseerde aanpak en de uitkomsten van fase 1 (probleemanalyse). Fase 2 (uitgangspunten nieuw model) bevindt zich in de afronding.

Fase 1

In fase 1 zijn de volgende problemen met betrekking tot Gemeentelijke Crisisbeheersing 2.0 geconstateerd:

- Er is een groot verloop waardoor er veel wordt opgeleid en de crisisorganisatie weinig ervaren is.
- Paraatheid van de piketorganisatie is onvoldoende door onvoldoende vulling van de piketgroepen.
- De bevolkingszorg crisisorganisatie wordt te weinig ingezet – vrijblijvende inzet Team Bevolkingszorg.

- Moeilijk te veranderen en verder te ontwikkelen organisatie wegens onduidelijke gecompliceerde governance met als gevolg van onduidelijkheid over genomen besluiten, trage besluitvorming of het uitblijven van besluiten.
- Te grote piketorganisatie die redelijkerwijs niet voldoende vakbekwaam te houden is met de huidige capaciteit van de VRU

Fase 2

Na de analyse in fase 1 is de ontwikkelgroep met deze input, evenals de bevindingen van de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's, aan de slag gegaan met een nieuwe bevolkingszorgorganisatie. Het resultaat van fase 2 is het model Bevolkingszorg 3.0: *Lokaal wat kan, regionaal waar nodig* (bijlage A). Met het ontwikkelen van het model Bevolkingszorg 3.0 worden twee doelen bereikt:

1. Een compacte bevolkingszorgorganisatie van hoge kwaliteit. Dit betekent dat we werken met een groep van (regionale) functionarissen die goed toegerust zijn op hun taak. Deze functionarissen, lokaal dan wel regionaal, borgen dat de processen van bevolkingszorg naar tevredenheid van de getroffen gemeente worden uitgevoerd. Een compacte bevolkingszorgorganisatie zorgt voor meer inzetervaring en biedt mogelijkheden tot een intensiever OTO traject.
2. Een grotere professionaliteit van de bevolkingszorg in de crisisbeheersing. Dit wordt bereikt door een duidelijke omschrijving van bevolkingszorgtaken en een heldere verantwoordelijkheidsverdeling voor gemeenten, tussen gemeenten onderling en de VRU. Hiermee wordt helder hoe de besluitvorming met betrekking tot bevolkingszorg in de koude en warme fase is geregeld en wie waarover gaat.

Fase 3 (doorkijk)

In fase 3 wordt de organisatie van Bevolkingszorg verder uitgewerkt. Gezien lokale¹, regionale² en landelijke³ ontwikkelingen, worden nu slechts uitgangspunten voorgelegd en niet een 'in beton gegoten' model.

Ad1 Het algemeen bestuur voor te stellen de uitgangspunten inzake de doorontwikkeling bevolkingszorg voorlopig vast te stellen

Uitgangspunten

In het model Bevolkingszorg 3.0 zijn vijf uitgangspunten te onderscheiden:

- I. Duidelijke afbakening tussen bevolkingszorg en gemeentelijk crisisbeheersing;
- II. De functionaliteit van het Team Bevolkingszorg wordt anders belegd;
- III. Advisering over de aanpak van de crisis in de brede zin op openbare orde veiligheid en bevolkingszorg in het GBT;
- IV. Crisiscommunicatie als eigenstandig proces;
- V. Het bestuur van de veiligheidsregio wordt verantwoordelijk voor de regie op de kwaliteit van bevolkingszorg.

Toelichting uitgangspunten

I. Duidelijke afbakening tussen bevolkingszorg en gemeentelijk crisisbeheersing

Onder gemeentelijke crisisbeheersing verstaan wij alles wat een gemeente doet om de gevolgen van een crisis op te vangen. Bevolkingszorg is onderdeel van gemeentelijke crisisbeheersing. De taken in het kader van bevolkingszorg zijn erop gericht om bij een fysieke crisis de (bedreigde) bevolking (mens en dier) te beschermen en schade te beperken. Deze taken kunnen naar drie hoofdtaken onderverdeeld worden: crisiscommunicatie, publieke zorg en preparatie nafase. Op landelijk niveau wordt ook gewerkt aan een afbakening van de definities Gemeentelijke Crisisbeheersing en Bevolkingszorg. De uitkomst hiervan worden zoveel mogelijk meegenomen in deze doorontwikkeling.

II. De functionaliteit van het Team Bevolkingszorg wordt anders belegd

Het Team Bevolkingszorg (TBz) zoals deze in GC2.0 staat omschreven wordt anders ingevuld. In plaats daarvan wordt de coördinatie en aansturing op bevolkingszorgtaken (die voorheen bij het team bevolkingszorg belegd waren) door de OVD-Bz en/of de AC-Bz vanuit het COPI of het ROT gedaan. Vanwege de taakverzwaring van de OVD-BZ of AC-BZ kunnen beide functionarissen een beroep doen op een buddy. Om de lokale bevolkingszorgorganisatie te ondersteunen kan een beroep gedaan worden op een regionaal specialist Publieke Zorg en een regionaal specialist Preparatie Nafase. Zo worden de lijnen korter, acteren we vanuit de praktijk en kunnen we sneller acteren op ontwikkelen in de crisis

III. Advisering over de aanpak van de crisis in de brede zin op openbare orde veiligheid en bevolkingszorg in het GBT

¹ Huidige extra opgave voor gemeenten (langdurige crises) en daarin het belang van intergemeentelijke samenwerking: opvang Oekraïners, CNO en versneld plaatsen statushouders

² Doorontwikkeling CB en doorontwikkeling crisiscommunicatie

³ Programma doorontwikkeling crisisbeheersing en brandweezorg (min. J&V), met daaronder het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (NIPV)

In veel gemeenten wordt de rol van strategisch adviseur bevolkingszorg in het GBT ingevuld door de gemeentesecretaris. Dit is niet in alle gemeenten het geval. Dan is deze rol belegd bij bijv. een directeur veiligheid. Wij vinden de aanwezigheid van de gemeentesecretaris in het GBT essentieel omdat de gemeentesecretaris een reguliere adviesrol heeft aan de burgemeester en ook verantwoordelijk is voor de organisatie en de nafase.

In de huidige situatie zien wij verder een beperking van advisering in brede zin op het gebied van veiligheid (OOV) en gemeentelijke crisisbeheersing. De adviseur veiligheid is een nieuwe functionaris in de crisisorganisatie en schuift aan in het GBT om vanuit inhoudelijke expertise op het gebied van veiligheid (dit kan ook OOV zijn) en vanuit de reguliere adviesrol de burgemeester te adviseren. Dit past binnen de gezamenlijke werkwijze Strategisch Crisismanagement (SCM).

IV. Crisiscommunicatie als eigenstandig proces

De Ontwikkel- en Beleidsgroep Crisiscommunicatie is bezig met de doorontwikkeling van crisiscommunicatie. Hierbij wordt ook de aanbeveling van de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's meegenomen om crisiscommunicatie als eigenstandig proces in te richten, zodat het onder de verantwoordelijkheid van kolom bevolkingszorg zelfstandig kan opschalen en opereren indien gewenst. Deze doorontwikkeling valt buiten de scope van de ontwikkelgroep van het ROCU maar beide trajecten moeten in samenhang met elkaar verlopen.

V. Het bestuur van de veiligheidsregio wordt verantwoordelijk voor de regie op de kwaliteit van bevolkingszorg

In de evaluatie Wet veiligheidsregio's wordt geadviseerd het bestuur van de veiligheidsregio verantwoordelijk te maken voor de regie op de kwaliteit van bevolkingszorg (met betrekking tot paraatheid en vakbekwaamheid). De ontwikkelgroep onderschrijft dit advies en werkt dit uit in fase 3 van de doorontwikkeling bevolkingszorg. Dit wordt opgepakt door een landelijke bestuurlijke stuurgroep waar namens Utrecht de PH CB en GHOR betrokken is.

Ad1a Het laten vervallen van de piketfunctie van procesbewaker GBT als functie binnen bevolkingszorg per 1 september 2023 en dit voorstel te beschouwen in samenhang met het voorstel vanuit SCM voor het instellen van een technisch voorzitter BT

De functionaliteit van deze rol wordt opgeknipt. Inhoudelijke advisering komt bij adviseur veiligheid, het voorzitten van het team bij de burgemeester dan wel technisch voorzitter. Dit is afgestemd met de doorontwikkeling crisisbeheersing en het ontwikkelen van de werkwijze SCM.

Ad1b Het laten vervallen van de piketfunctie IM BT als bevolkingszorgfunctie per 1 september 2023 en deze functionaliteit te integreren binnen de piketorganisatie van de VRU als onderdeel van de hoofdstructuur

Informatiemanagement is een verbindend proces (net als crisiscommunicatie) dat de volledige breedte van de crisis omvat. Dit is geen exclusief proces van bevolkingszorg. De ontwikkelgroep van het ROCU stelt daarom voor de IM GBT als functie binnen bevolkingszorg te laten vervallen en over te hevelen naar de hoofdstructuur. Dit is in overeenstemming met de doorontwikkeling informatiemanagement als onderdeel van de doorontwikkeling crisisbeheersing

Ad1c Het wijzigen van de rol van strategisch adviseur in het BT door de rol van een gemeentesecretaris en de rol van een adviseur veiligheid

Hier wordt bewust gesproken van twee rollen en niet van twee functionarissen. In een volgende fase zal onderzocht worden of deze twee rollen ook door één functionaris vervuld kan worden. De adviseur veiligheid en de gemeentesecretaris sluiten aan in het GBT vanwege hun reguliere adviesrol de burgemeester. De GS vertegenwoordigt de eigen gemeentelijke organisatie en adviseert de burgemeester als eerste adviseur. Dit betreft zowel bevolkingszorg als andere processen van gemeentelijke crisisbeheersing. Hiermee blijft de rol van strategisch adviseur bevolkingszorg in het GBT ook gewaarborgd. De adviseur veiligheid sluit aan om advies te geven aan de burgemeester op het brede gebied van gemeentelijke crisisbeheersing (bijvoorbeeld ook OOV). Een gemeente kan zelf kiezen wie deze rol vervult. Dit kan bijvoorbeeld een Adviseur Crisisbeheersing (ACB) zijn. In de praktijk heeft de burgemeester deze graag aan tafel. Bovendien heeft deze functionaris al veel kennis van crisisbeheersing en/of OOV en hiermee sluit de koude functie (als ACB) aan op de warme functie (als adviseur veiligheid).

Ad2 Het algemeen bestuur voor te stellen zich te committeren aan intergemeentelijke samenwerking op het gebied van de lokale organisatie van bevolkingszorg

De lokale bevolkingszorg moet goed aansluiten op hoofdstructuur van de crisisorganisatie. Om de lokale organisatie van bevolkingszorg voldoende te organiseren (daar waar gemeenten dit niet lokaal georganiseerd krijgen) zullen gemeenten binnen de Veiligheidsregio Utrecht bereid moeten zijn om intergemeentelijk samen te werken. Gemeenten zullen aan de slag moeten gaan om intergemeentelijke samenwerking op dit gebied verder vorm te geven. De uitwerking hiervan moet voldoende robuust zijn zonder dat het een 'waterhoofd' wordt. Daarom wordt tegelijk met een voorgestelde besluit op de uitgangspunten, het DB gevraagd commitment uit te spreken om intergemeentelijk samen te werken aangaande de lokale

organisatie van bevolkingszorg. Zo kan onder leiding van de Coördinerend Functionaris (Cofu) het ROCU ook aan de slag met de verdere uitwerking hiervan fase 3).

Ad3 Kennis te nemen van het conceptadvies inzake project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg en de genoemde aandachtspunten kenbaar te maken via de portefeuillehouder Crisisbeheersing & GHOR

In opdracht van het Veiligheidsberaad is een Stuurgroep Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (UKB) ingesteld die onder meer landelijke kwaliteitsnormen bevolkingszorg voor vakbekwaamheid en paraatheid nastreeft. De portefeuillehouder Bevolkingszorg en tevens voorzitter van de stuurgroep UKB legt in zijn brief van 4 oktober 2022 zijn advies voor aan de algemeen besturen van de veiligheidsregio's (bijlage B). Het voorgesteld landelijk kwaliteitsniveau sluit aan bij het geschetste proces in onze regio. Wel is iets op te merken over de afbakening van de definitie gemeentelijke crisisbeheersing – bevolkingszorg zoals die nu is omschreven. Deze doet geen recht aan het feit dat het vertrekpunt bij de gemeente ligt en dat bevolkingszorg een (gezamenlijke) verantwoordelijkheid is van de gemeenten. In onze regio willen we met het ROCU het advies van de werkgroep UKB onderzoeken en een voorstel doen aan de werkgroep UKB ter verbetering van het advies op een manier die recht doet aan de verantwoordelijkheid van gemeenten. Daarnaast is het gewenst om de gemeenten nauwer te betrekken bij deze en komende producten die de stuurgroep UKB opstelt. De bestuurlijk portefeuillehouder Crisisbeheersing & GHOR van de VRU neemt namens het algemeen bestuur deel aan het landelijk overleg van bestuurlijk portefeuillehouders bevolkingszorg (zij adviseren de portefeuillehouder Bevolkingszorg in het Veiligheidsberaad). Daarom wordt voorgesteld om de bestuurlijk portefeuillehouder te mandateren om namens de VRU een bestuurlijke reactie op het conceptadvies te geven.

Financiële consequenties

In deze fase van de doorontwikkeling kan er nog geen inzicht worden gegeven in de financiële consequenties. Helderheid hierover wordt gegeven in de uitwerking in fase 3.

Verdere behandeling

Na behandeling in het algemeen bestuur wordt het ter kennisname verstuurd aan de 26 colleges binnen regio Utrecht. De uitwerking van de organisatie van bevolkingszorg en bijbehorende financiële consequenties wordt ter hand genomen en worden te zijner tijd aan het algemeen bestuur voorgelegd en voor instemming aan de colleges doorgeleid.

De bestuurlijk portefeuillehouder Crisisbeheersing geeft vóór 15 december een bestuurlijke reactie op het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg van de landelijke Stuurgroep Bevolkingszorg.